

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

86. An Episcopus peccet mortaliter, si ex necessitate in consecratione
Episcopali uteretur unctione Chrismatica cum solo oleo absque Balsamo?
Et quid est sentiendum, si in Sacramento Confirmationis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

adulterinum. Secundò, quia materia Sacramenti debet esse certa, & de qua non possit esse mortaliter dubitatio. At de vero balsamo vix possumus esse certi, cum facillimè adulterari possit, itavt vix queat dignosci, vt scribit Plinius *lib. 12. cap. 25.* Ergo dicendum est, adulterinum balsamum esse materiam sufficientem huius Sacramenti, aliàs sæpissimè essemus dubij de veritate huius Sacramenti.

2. Verum hanc sententiam meritò refellit Basilius Pontius in suo tractatu vetè auctore de Sacram. Confirm. part. 2. cap. 1. memb. 10. quia ait ipse, [nullus auctor, neque ex antiquis neque ex recentibus eam docet, sed antiqui omnes (nullo excepto) absolute docent balsamum esse materiam huius Sacramenti, nomine autem balsami absolute positi, verum balsamum intelligitur, non adulterium, & fictum sicut in aliarum rerum appellationibus manifestè constat. Nullus enim nomine pretiosi lapidis, aut gemmæ absolute posito, fictitias, & adulterinas intelligit, sicut etiam idem expendebamus supra, cum ex traditione Ecclesiastica probauimus, oleum Oliuarum esse materiam Confirmationis, deinde Scholastici cum examinant, an Balsamum sit materia necessaria necessitate Sacramenti, vel præcepti, ad eam obiectionem quam opponunt, qui sentiunt totum esse necessarium ex præcepto, scilicet, quod balsamum verum difficile reperitur, & quod de facili adulterari possit, nunquam respondent adulterinum sufficere, sed & magnam esse copiam balsami, & diligentia fieri posse, vt verum Balsamum comparetur, non adulterinum, sic Aegidius in hac quæst. art. 2. dub. 1. in resol. 4. obiect. contra 2. conclus. & explicat exemplo Viui, quod quamvis facillè adulterari possit, mixtum aqua, & aliquod genus Vini sit in quo eiusmodi adulterium difficile deprehendi potest, hoc tamen non obstat quominus in vero Vino non in adulterino instituta sit materia Calicis à Christo Domino. Eidem obiectioni respondet Faber in 4. distinct. 7. disp. 25. cap. 9. in solut. 3. obiect. contra 2. proposit. Putean. in hac quæst. dub. 4. Suarez disp. 32. cit. sect. 1. in solut. 3. Gamachæus in hac quæst. cap. 3. in ult. obiect. solut. Pitigian. in 4. dist. 7. quæst. 1. art. 3. in solut. ad 2. Layman dict. lib. 5. Summa, tract. 3. cap. 2. cum dicat Ecclesiæ paupertatem nunquam impedimento fuisse quominus parum balsami comparari posset; & Reginaldus lib. 28. cit. tract. 1. cap. 1. num. 7. Præterea etiam illi Scholastici, qui sentiunt balsamum non esse materiam necessariam necessitate Sacramenti, eo inducti, quod materia Sacramentorum debet esse certa, balsamum autem facillè adulterari possit, nostræ sententiæ, & communi fauent. Nam ideo illi reiciunt balsamum à materia huius Sacramenti, dicuntque non esse necessarium necessitate Sacramenti, sicut neque aqua est materia Calicis, sed tantum præcepti, quod præceptum, quidam ex eis vt Caietanus dicunt, esse Ecclesiasticum, alij verò, vt Soto, dicunt esse diuinum, quare, vt dixi, nullus reperitur Scholasticus, qui dicat balsamum adulterinum esse sufficientem materiam Confirmationis, si simul etiam concedunt balsamum esse materiam necessariam necessitate Sacramenti, vt concedit Henriquez loco citato. Nec Soto citatus ab hoc Authore illi fauet, tum quia Soto aperte docet balsamum non esse materiam necessariam huius Sacramenti, sed sine balsamo posse constare, tum quia solum dicit, in illis Regionibus rarissimum inueniri castum balsamum, sed pro illo substitui in vsu Sacramenti, quod affertur ex nouo Orbe, & habet indicia veri balsami, non tamen dicit Soto substitui in vsu Sacramenti, sed intelligi potest de substitutione ad alios vsus, & medicamenta; Quamuis in eo deceptus est Soto, cum existimet id quod affertur ex nouo

Orbe, non esse verè balsamum, vt dicam statim, asserere autem aliquid in re adeo graui, qualis est materia Sacramentorum, contra omnium Doctorem sensum, temerarium est.

3. Deinde contra Henriquez ait Pontius, perpetua Ecclesiæ traditio circa materiam huius Sacramenti dedit sufficientem fundamentum definitioni Eugenij IV. qua decreuit materiam Confirmationis esse Chylima confectum ex oleo, & balsamo, & similiter etiam traditio, quæ absolute loquitur de oleo, præbuit sufficientem fundamentum, vt iudicemus, cum communi Doctorem sensu definitum esse ab Eugenio IV. oleum tantum oliuarum esse materiam necessariam huius Sacramenti, quia illud est absolute vsurpar nomen balsami, sufficientem fundamentum est, vt intelligamus definitum esse ab Eugenio IV. balsamum verum, & non adulterinum esse materiam huius Sacramenti, omnes enim Pontifices, & Concilia, & Patres, qui balsami meminerunt, absolute dicunt esse materiam, & alij dicunt optimum balsamum, sic Alcuinus in 1. de diuino Officio, cap. de Cæna Domini, & Amalarius balsamum ex Arbore aromatica lib. 1. de Ecclesiast. Offic. cap. 12. qua phrasi verum, & purum balsamum intelligitur; sicut etiam, quia Eugenius IV. in citato decreto dixit, Vinum de vite esse materiam Calicis, intelligimus verum Vinum, & non adulterinum, & aliàs nihil certè haberemus in materiis Sacramentorum in decreto Eugenij. Sicut ergo veram aquam in Baptismo, verum oleum in Extrema Vnctione, verum vinum in Eucharistia, sentimus definitum ab Eugenio esse materiam Sacramentorum: ita in præsentem dicendum est de balsamo, & virgo magis, quia, etsi diceremus balsamum non esse materiam necessitate Sacramenti, adhuc dici deberet eo ipso, quod balsamum absolute ponitur ab Eugenio, de vero intelligendum, quia similiter, etsi aqua non sit materia necessaria Calicis necessitate Sacramenti, sed solum adhibeatur ex præcepto, definitio Eugenij intelligitur de vera aqua naturali, ex quo quod absolute dixit aquam miscendam cum vino in Calice. Idem ergo in præsentem dicendum esset. Hucusque Basilius qui et supradictis firmat sententiam Henriquez esse temerariam, & errori proximam.

4. Sed ego obfero, nostris temporibus illam docuisse Patrem Leandrum, cui multum debent studiosi Theologiæ moralis de Sacrament. tom. 7. tractat. 3. disp. 3. quæst. 3. vbi sic ait: *Christus ex oleo, & balsamo vero, vel saltem adulterino confectum, est materia Confirmationis.* Ita ille: At ego puto omnino non esse discedendum à sententia negatiua Pontij.

5. Ad id verò, quod supra assertum est de certitudine balsami ex Plinio, & dispensationibus Pontificiis vide Ioannem VViggers 3. part. quæst. 72. articulo 2. numero 19. Lugo, & alios, locis citatis.

6. Ex his itaque respondeo ad quæstionem propositam Episcopum adhibentem vñctionem chrysmaticam cum balsamo adulterino peccare mortaliter, quod à fortiori asserunt Iambertus & alij docentes dictam vñctionem in consecratione Episcopali esse materiam partialem Sacramenti.

RESOL. LXXXVI.

An Episcopus peccet mortaliter si ex necessitate in consecratione Episcopali vñctur vñctione Chrysmatica cum solo Oleo absque Balsamo?

Et quid est sentendum, si in Sacram. Confirmationis Episcopus vteretur in necessitate solo oleo absque mixture Balsami? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 86.

6. 1. **C**um opinio asserens balsamum non esse de necessitate Sacramenti in Confirmatione sit satis probabilis oritur quaestio; an propter carentiam balsami possit Episcopus in simplici oleo Sacramentum Confirmationis conferre? Affirmat Suarez disputat. 16. quia quod sit periculum nullitatis, Episcopus non tam censetur se illi exponere, quam illud permittere (cum non possit vitare) ut Sacramentum probabile conferat.

1. Sed ut verum fatear pace sapientissimi viri quam ego ornamentum Societatis vocare soleo, haec sententia mihi non placet, idcirco negatiue adhuc cum Ioanne Praeposito ex eadem Societate Iesu (semper enim Societas doctissima virorum ferax erit) in 3. part. quest. 72. art. 2. dub. 1. memb. 71. Probatur primò, quia quidquid sit de necessitate Sacramenti, constat licetissimo praepcepto Ecclesiastico Confirmationem non posse conferri in simplici oleo, quod praepceptum non censetur relaxari ex eo, quod balsamum obtineri nequeat.

3. Licet secundo sententia sit speculatiue probabilis, non possumus tamen ea uti absque graui necessitate, ne cum graui sacrilegio Sacramentum periculo nullitatis exponatur; moraliter autem non potest occurrere necessitas, quae ab hoc sacrilegio excuset, cum homo grauius aegrotus, & in periculo mortis constitutus possit Extremam Vnctionem in tali oleo recipere, & si bene valeat possit recipere Sacramentum penitentiae, vel Eucharistiam, nec facile occurreret casus quo per Episcopum possit confirmari, & nulla alia Sacramenta recipere.

4. Dices, ut haec ita sint, tamen magnum bonum est confirmari: praeterea hoc Sacramentum potest esse necessarium ad liberam fidei professionem: igitur subest ratio sufficiens vitanda Sacrilegij, quamuis Sacramentum exponatur periculo nullitatis.

5. Respondeo negari consequentiam, nam solus spiritualis fructus in hoc consistens, quod gratia per Sacramentum recipiatur, non est sufficiens ratio illud exponendi periculo nullitatis, vnde patet responsio ad primam partem antecedentis. Ad alteram dico, Sacramentum Confirmationis non esse omnino necessarium ad liberam fidei professionem, & proinde neque ex eo cap. Sacramentum posse exponi periculo nullitatis.

6. Ex his colligitur, stando in opinione Isamberti, & aliorum, Episcopum in nostro casu non posse vii absque peccato mortali vnctione Chrismatica sine balsamo, quia ipsi putant talem vnctionem esse materiam partialem Sacramenti, sed cum ego existimem esse tantum ritum accidentalem puto in necessitate posse adhibere absque balsamo, quia adest iusta causa nempe, necessitas, ex carentia balsami non esset tamen differenda consecratio, per multum tempus, vel à foriori relinquenda.

RESOL. LXXXVII.

An Episcopus peccet mortaliter, si in consecratione Episcopi vteretur vnctione Chrismatica alterius amici?
Iam est pro Sacramento Confirmationis.
Et an Chrisma censetur benedictum, si Episcopus aliquid in Rituali positum omiserit? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 87.

§. 1. **A**duertendum est, Chrisma deberi singulis Annis reuocari in die Ccenae Domini, & antiquum comburi cum quo sine magna necessitate Sacramentum conferri nequit absque peccato, debet autem benedici in Ecclesia, & quidem ritibus praescriptis, potestque benedici quemadmodum & Chrisma pro Baptismo, etiam si terra sit interdicto supposita ut patet ex cap. Quoniam, de sententia excommunicat. in 6. Quod si Episcopus propter impedimenta non possit solemniter ritu Chrisma conficere aliunde nouum est deferendum.

2. Aduerte secundo, non propterea Chrisma non censeri benedictum, quod Episcopus forte aliquid in Rituali positum omiserit, quia Ecclesia non ita videtur requirere, ut omnia dicantur vel sententur, quae sunt praescripta, ut benedictio reddatur irrita, si quid forte omittatur; Vnde me citato Franciscus Lugo de Sacramentis, lib. 3. cap. 1. quest. 3. membr. 36. ait, si aliquis Episcopus pro benedictione Chrismatis in Rituali positum omiserit per incuriam, aut distractionem adhuc manere Chrisma sufficienter benedictum, ut sit apta materia Confirmationis, quippe non est credibile Pontificem de facto velle ritus omnes benedictionis Chrismatis, esse sic essentielles, ut si quis per inaduertentiam (quod in tam multis ritibus de facili continget) aliquem omittat, inualidè Chrisma conficiat, & consequenter inualidum postea ministrat Sacramentum. His suppositis, loquentes de Episcopo ministrante Sacramentum Confirmationis cum oleo veteri Doctores asserunt peccare mortaliter licet Sacramentum validè conferret. Ita Praepositus in 3. part. quest. 72. art. 3. dub. 1. num. 21. Escobar. in Theolog. moral. tom. 2. lib. 2. sect. 2. cap. 12. pro. 9. num. 98. qui citat Suarez, Moure, Bonacinam, & Nauarrum quibus adde Marcum Serra in 3. part. Diui Thoma, quest. 72. art. 3. Dicastillum de Sacram. tom. 1. memb. 3. disput. unic. dub. 4. num. 51. Sic etiam ego assero Episcopum, vntem in consecratione vnctione Chrismatica alterius anni absque necessitate peccare mortaliter, faceret enim contra consuetudinem in Ecclesia receptam ab Episcopis semper ministrantibus consecrationem Episcopalem cum Oleo nouo illius anni sicut faciunt ministrando Sacramentum Confirmationis.

RESOL. LXXXVIII.

An vnctio Consecrationis Episcopalis differat ab vnctione Papali, & Regia?
Et quaeritur, quomodo Reges hodie unguantur? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 88.

§. 1. **I**n sententia Isamberti, & aliorum dicendum est differre essentialiter, quia vnctio Consecrationis Episcopalis est materia partialis Ordinis Sacramenti Episcopatus: At vnctio Papalis minime, quia Papatus, ut visum est supra, non est neque Ordo, neque Sacramentum, sed in mea sententia ego puto vtramque vnctionem Episcopalem, & Papalem esse tantum ritus accidentales ab Ecclesia institutos cum suis differentiis, & mysticis significationibus; at magna est differentia inter vtramque vnctionem: nam vnctio Episcopalis efficitur cum Chrismate, vnctio Regia oleo Carechumenorum. Deinde vnctio Episcopi fit in capite, vnctio Regis in humero, & brachio; vnde Pater Gerunda de Episcopo, tom. 2. lib. 8. disp. 13. cap. 6. num. 3. loquens de vnctione Episcopali regali sic ait: (solum nunc assero, vngi praesertim in capite nostrum Candidatum, quia caput est suae Ecclesiae, quem illa loco sponfi, & capitis venerari debet, vel quia quantum

Sup. hoc ita tom. 3. tr. 3. Ref. 82.

Sup. hac vnctione in Capite Episcopi leg. inf. Ref. 116.